

Woensdag 10 februari 1915 – ochtendeditie

Aan de IJzer.

Uit een soldatenbrief in de Berliner Zeitung am Mittag:

De zesde januari werden we opgewekt uit ons rustige leventje en naar het overstromingsgebied van de IJzer gezonden. Een voortzetting van het badseizoen van Oostende. Men neemt voet- en hele baden naar keuze. Om op onze post aan de overkant van de IJzer te komen, moeten wij door het water waden. Slechts enige plaatsen zijn droog en daar is meestal geen weg. Maar op veldwacht moet men toch. De soldaten omwikkelen daarom hun benen tot ver over de knie met zakkengoed of met fietsbanden. In de hand draagt ieder een lange stok, om daarmee bij iedere stap te peilen: in de andere hand heeft men of een takkenbos, om de weg te effenen, of stro voor zijn legerstede.

Tot het kanaal gaat het, maar dan ziet men niets dan water, water en duisternis, want slechts in het donker kan de wacht afgelost worden. Plas, plas gaat het door het water. Op de weg naar mijn wachtpost gaat het nog. Die is goed bestraat en zo vindt men in het pikdonker toch nog de weg door het water. Gesproken mag er niet worden. Afstand drie passen. Een spookachtige stoet wandelt op die manier langzaam door het water. Wij komen langs granaatkuilen, dierenlijken, puinhopen, aangedreven hout en balken. Daar verrijst rechts uit het donker een hoge muur. Daar moeten we heen. Men danst koord op waggelende planken, die tot in het water doorbuigen als men er de voet op zet, en naarmate men meer naar het midden komt tot bijna dertig centimeter doorzwiepen. Wie hier zijn evenwicht verliest, krijgt een bad van kop tot teen. Op de eerste sloot volgt een tweede. Dan struikelt men over enige varkens, die door een Franse granaat gedood zijn. Dan komt men aan de laatste sloot voor

de hoeve, waarover een onberispelijke brug gebouwd is door onze pontonniers. Eindelijk is men er. Halt, niet te vroeg gejuicht. Men staat pas voor de hoge muur, die het overblijfsel is van een schuur. Binnenin smeult het nog en men ziet vlammetjes spelen als de wind er in blaast. Een loopplank gaat over een draadversperring. Voorzichtig als een koorddanser stapt men er over. Achter een afgebrokkelde muur sluipt men in de richting van een zwak licht.

Vriendelijk opent zich een loopgraaf, die de weg naar het licht vormt. Tot aan de enkels waadt men door het slijk. Een zwart gat gaapt ons tegen en daarin, op enige afstand, schijnt een licht! Gebogen gaan we door een lage gang. Een tweede gat, een kelder. Nu zijn we er. We worden reeds verwacht. Bleek en wild zien de gezichten van de manschappen er uit in het gelige licht van een vetkaars. Midden in de kelder kan men juist rechtop staan. Links en rechts een gewelf. Maar geen vensters. Niets. Alleen stank en een lucht van rotting. Het stro op de grond is voor de ene helft verrot en voor de andere helft nat. Daar moet men zich op neerleggen. Wie stro heeft meegebracht, is er beter aan toe. In het midden een kleine tafel, daaromheen drie stoelen. De ene heeft nog drie poten, de andere geen zitting, de derde is nog de beste. Die heeft zelfs nog een stijl van de leuning. Maar men verheugt zich toch. Plaats nemen, posten regelen, wachten bepalen enz., zijn onderhoudende bezigheden.

Ieder uur trekken de posten op. Wee, als ze niet scherp uitkijken. Hoe gemakkelijk kan ons de vijand, die op vijfhonderd meter afstand eveneens in hoeven ligt, overrompelen. Daarom loop ik herhaaldelijk van de een naar de ander, besluip hen, om zijn oplettendheid op de proef te stellen. Onlangs heeft een verschrikte schildwacht mij in zijn angst een bajonet voorgehouden. Ik zag de punt verraderlijk onder mijn neus glinsteren.

Aan de overzijde schiet de vijand met lichtpistolen, om zichzelf in het dichte duister bij te lichten. Een griezelig mooi gezicht. Spookachtig bewegen de wilgen zich aan de rand van de sloot, als waren het levende gedaanten. Bleek steken de witte muren van het naburige verbrande huis uit het onschuldig kabbelende water. Scherp getande, op en neer gaande lijnen in de verte zijn de stuk geschoten en afgebrande dorpen. Al het andere is water, water, water ...

Uit Boulogne wordt aan de Daily Telegraph geseind:

Westende heeft de laatste dagen belangrijke versterkingen uit Brugge en Oostende ontvangen en is nu vol Duitse reservisten, meest marinesoldaten, die ongeveer negen weken geleden in de Belgische loopgraven lagen.

Een verwoed gevecht met tal van bajonetaanvallen aan de IJzer is juist (het telegram is van maandag) afgelopen. De Duitsers hebben getracht de stelling der Belgen in de buurt van Westende te nemen, maar zij zijn met reusachtige verliezen teruggeslagen. De gewonden werden naar Brugge vervoerd, daar voorlopig verbonden en dan rechtstreeks naar Hamburg en Keulen doorgezonden.

Zuidelijker, op het geïnuundeerde terrein, is het water nu ongeveer 5 voet diep en op tal van plaatsen is de Duitsers het verblijf in de loopgraven onmogelijk geworden.

Aan het Belgische front.

Onze correspondent schrijft op 1 februari:

Belangrijke gebeurtenissen op grote schaal doen zich in deze tijd aan de uiterste linkervleugel der geallieerden niet voor. Het is reeds enige dagen geleden, dat de Duitsers nog eens een aanval in massa probeerden op het Belgische front, maar sedert is daar de strijd weer

verlopen in kleine gevechten, die evenwel niet geheel zonder betekenis zijn. Niet alleen, dat een aantal kleine successen, mits er samenhang tussen bestaat, op de duur een groot succes vormen, maar ook deze kleine successen moeten tenslotte zeer ontmoedigend werken op de tegenstander.

Zoals ik reeds enige dagen geleden meldde, is het voordeel aan het Belgische front de laatste tijd vrijwel uitsluitend aan de Belgen.

Een vreemde strijd is het daar. Als oppervlakkig toeschouwer zou men kunnen menen, dat elke compagnie zelfstandig ageerde, zonder voeling te houden met de andere eenheden der eigen troepen. Natuurlijk is dit niet het geval. Wel degelijk bestaat er samenhang tussen de verschillende kleine ondernemingen. Deze vormen, in hun geheel genomen, de voorbereiding van een offensief op grote schaal. Wanneer dit offensief zal aanvangen, is natuurlijk een geheim van het hoofdkwartier, al zou een opmerker wel enige conclusies kunnen trekken.

Op dit ogenblik echter gaat de strijd ten noorden (het noordwesten uitgezonderd) van de inundatie slechts om enkele verspreid liggende hoeven en enkele versterkingen.

Ongeveer tien dagen geleden waren de Belgen er weer in geslaagd een van die hoeven te nemen. Feitelijk was het niet meer dan de puinhoop van een hoeve, maar ze vormde een der versterkte punten voor de toch aaneengesloten linie der Duitsers.

Niet veel troepen hadden het waagstuk volbracht, ten hoogste vijftig, zestig man onder een luitenant. 's Nachts bij verrassing optredend, hadden zij na slechts enkele schoten de vijand met de bajonet verdreven en zich daarna genesteld in de puinhoop.

Hun toestand was er echter niet bepaald gunstig. De Duitse troepen begonnen een geregeld beleg. In de eerste plaats stelden zij alle pogingen in het werk om een versterking van de Belgische troepen in deze tot een fort geworden puinhoop te verhinderen, maar bovendien trachtten zij de proviandering van de Belgen te voorkomen. 's Nachts speelden onophoudelijk de Duitse zoeklichten over de watervlakte der inundatie, maar aan de andere zijde, in de Belgische loopgraven, zon men op middelen om de kameraden in het vooruitgeschoven punt ter hulp te komen. Vrijwilligers werden gevraagd, om proviand en munitie over te brengen, en natuurlijk boden zich honderden aan, terwijl er slechts enkelen nodig waren.

Het leek een hopeloos werk, en toch, de mannen slaagden, zonder zelfs opgemerkt te worden. De volgende morgen kreeg men in de loopgraven door middel van seinen de mededeling, dat de onderneming gelukt was, maar dat de toestand der enkele tientallen tegenover de overmacht der talloze vijanden benard bleef.

Troepen in belangrijk aantal overbrengen was, bij de waakzaamheid der tegenstanders, ondoenlijk. Toen werden weer vrijwilligers gevraagd en weer boden honderden zich aan.

Acht man werden aangewezen. Er zou een mitrailleur worden overgebracht. De bezetting van de puinhoop was hiermee in kennis gesteld.

Tegen de avond begonnen vier stukken der Belgische artillerie de plaatsen te beschieten, waar zich de Duitse infanterie, die de puinhoop bedreigde, moest bevinden.

Het was een onbelangrijk doel voor de artillerie, maar in verband met de voorgenomen onderneming, werd het belangrijk.

De Duitse infanterie trok zich enigszins terug en hiervan werd gebruik gemaakt. Nu waren het voornamelijk de Belgische zoeklichten, die het terrein afzochten.

Op een vlot werd de mitrailleur overgebracht, wonder dat de Duitsers er blijkbaar niets van bemerkten.

De volgende morgen wist men het in de loopgraven en men lachte, ook al bleef de toestand der mannen in de puinhoop nog steeds benard.

Die dag echter schenen de Duitsers besloten te hebben een einde te maken aan het spel en nauwelijks was de avond gevallen of men hoorde aan de overzijde van het water de strijd beginnen.

Plotseling ratelde de mitrailleur, knalden de geweerschoten.

In de loopgraven werden allen stil. Het ging daarginds om het leven van hun kameraden. En toch, hulp zenden was een waagstuk, een te groot waagstuk, scheen het.

En het gevecht duurde voort. De mannen in de loopgraven werden nu onrustig, maar zij zwegen. De kapitein telefoneerde en daarna zegde hij: "jongens, er komt ons een compagnie aflossen, wij gaan er op uit."

De jongens kregen de tranen in de ogen van blijdschap en wachtten enkele minuten vol ongeduld. Als de andere compagnie nu maar kwam.

En ze kwam.

Gereed liggende vloten werden te water gebracht. Daarginds woedde de strijd nog voort.

Gedeeltelijk per vlot, gedeeltelijk tot aan het middel in het water, ging de compagnie voorwaarts.

Zou ze te laat komen?

Maar ze kwam niet te laat. Eenmaal aan wal, stormde ze voorwaarts, de tegenstander totaal verrassend. De mannen lieten hun stemmen horen en uit de puinhoop der hoeve klonk antwoord.

De strijd duurde toen nog maar kort. In het duister werd het een gevecht van man tegen man, maar de beslissing was spoedig gevallen.

De mannen van de puinhoop zegden: “We hadden het nog wel enige tijd gehouden, maar het werd toch tijd, dat jullie kwamen.”

En weer was een klein stukje België teruggenomen.

’s Morgens brachten de Duitsers enige stukken in stelling tegen de hoeve, maar spoedig had de Belgische artillerie die stukken tot zwijgen gebracht.

Dit is een der vele episoden uit de strijd aan het Belgische front, zoals een Belgisch officier aan het front het mij vertelde.

Woensdag 10 februari 1915 – avondeditie

Van Franse zijde.

Het Franse gezantschap te ’s Gravenhage deel onder dagtekening van heden het volgende mee:

In België hadden bij tussenpozen artilleriegevechten plaats. De vijand heeft Ieper en Veurne beschoten. Onze batterijen hebben een konvooi der Duitsers uiteengejaagd.

Men schrijft ons:

In de grensplaats Bocholt werden in de twee laatste dagen voor 30.000 mark aan goudgeld bij de Rijksbank ingeleverd, doordat de eigenaars door een krantenbericht in de mening verkeerden, dat de gouden Duitse munt sterk in koers zou dalen.